

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Управління сталим розвитком»

Ступінь освіти	Бакалавр
Спеціальність	073 Менеджмент
Освітня програма	«Менеджмент»
Тривалість викладання	1 чверть
Кількість кредитів	4 кредити ЄКТС (120 годин)
Заняття:	
лекції	3 години,
практичні	2 години
Мова викладання	українська

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»: <https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=5925>

Кафедра, що викладає Менеджменту

Консультації: за окремим розкладом, оприлюдненим на сторінці кафедри

Викладач:

Іванова Марина Іллівна

професор, доктор економічних наук, професор кафедри менеджменту

Персональна сторінка:

<https://is.gd/rGvwmz>

Е-пошта:

ivanova.m.i@nmu.one

1. Анотація до курсу

Дисципліна «Управління сталим розвитком» вивчає теоретичні та прикладні аспекти управління сталим розвитком підприємств, механізми інтеграції економічних, екологічних та соціальних принципів у діяльність організацій, а також методи оцінювання і стратегічного планування сталості. У межах дисципліни досліджуються теоретичні основи менеджменту сталого розвитку, концепції створення вартості, глобальні виклики та рамки Портера для забезпечення стійкості. Опанування курсу дозволяє здобувачам оволодіти знаннями та навичками аналізу процесів формування вартості з позицій сталості, застосування циркулярної економіки, оцінювання екологічної, економічної та соціальної ефективності, а також

інтеграції сучасних цифрових та управлінських інструментів (LEAN, бенчмаркінг, LCA). Вивчення дисципліни забезпечує майбутнім менеджерам можливість обґрунтовувати управлінські рішення щодо підвищення сталості підприємства, планувати розвиток бізнес-процесів та оцінювати ефективність інтеграції принципів сталого розвитку у практичну діяльність організацій.

1. Мета та завдання курсу

Мета дисципліни – системного розуміння принципів і механізмів управління сталим розвитком підприємства та набуття практичних умінь застосовувати сучасні підходи, інструменти й методи аналізу, оцінювання і стратегічного планування сталості у процесах створення вартості з урахуванням економічних, екологічних і соціальних аспектів діяльності організацій.

Завдання курсу:

- надати здобувачам вищої освіти знання щодо теоретичних засад менеджменту сталого розвитку та сучасних підходів інтеграції принципів сталості у діяльність підприємства;
- навчити здобувачів вищої освіти застосовувати методи оцінювання сталості, показники екологічної, економічної та соціальної ефективності, а також метод LCA;
- ознайомити здобувачів з принципами циркулярної економіки та їх застосуванням у практичній діяльності підприємства;
- сформуванню вміння аналізувати процеси формування вартості та вплив глобальних викликів на стійкість підприємства;
- опанувати здобувачами інструменти управління сталим розвитком (LEAN-підходи, бенчмаркінг, цифрові технології) у різних сферах економічної діяльності;
- навчити інтегрувати принципи сталого розвитку у стратегічне планування та прийняття управлінських рішень;
- розвинути навички оцінювання та управління ризиками, пов'язаними зі сталим розвитком підприємства;
- сформуванню здатності обґрунтовувати управлінські рішення щодо підвищення сталості та конкурентоспроможності підприємства у сучасних умовах.

2. Результати навчання:

Дисциплінарні результати навчання:

- розуміти теоретичні засади управління сталим розвитком, принципи та стратегічні цілі сталості, застосовувати підходи аналізу ланцюгів створення вартості (зокрема рамки Портера) та оцінювати вплив глобальних викликів на діяльність підприємств;
- аналізувати процеси формування вартості з позицій сталого розвитку, визначати роль виробництва, застосовувати індикатори екологічної ефективності, принципи циркулярної економіки та враховувати особливості розвитку глобальних ланцюгів створення вартості;

– використовувати методи оцінювання та управління сталим розвитком (LCA, екологічний маркетинг, система показників екологічної, економічної та соціальної сталості) для комплексної оцінки діяльності підприємства;

– обґрунтовувати управлінські рішення щодо забезпечення сталого розвитку підприємства на основі практичних інструментів (LEAN-підходи, бенчмаркінг, галузеві практики формування вартості).

3. Структура курсу

Вид заняття	Внесок в загальну оцінку, відсоток
ЛЕКЦІЇ	
1 Теоретичні засади управління сталим розвитком	
1.1 Сутність менеджменту сталого розвитку	
1.2 Використання підходу сталого розвитку в діяльності підприємств та процесі організації ланцюга створення вартості	
1.3 Поняття та основні концепції ланцюгів створення вартості	
1.4 Рамки Портера і глобальний підхід у забезпеченні сталого розвитку	
1.5 Стратегічні цілі і принципи сталого розвитку підприємства	
1.6 Глобальні проблеми сталого розвитку у різних сферах економічної діяльності	
2 Формування та розвиток сталого розвитку у процесах створення вартості	
2.1 Мета та підходи до аналізу процесів створення вартості	
2.2 Роль виробництва у формуванні вартості та забезпеченні сталості діяльності	
2.3 Значення маркетингу сталого розвитку	
2.4 Значення менеджменту сталого розвитку у ланцюгах створення вартості	
2.5 Циркулярна економіка як механізм забезпечення сталого розвитку	
2.6 Розвиток глобальних ланцюгів створення вартості (ГЛСВ)	
3 Методи оцінювання та управління сталим розвитком	
3.1 Розвиток принципів та стадії використання методу LCA	
3.2 Екологічна стійкість як основа екологічного маркетингу	
3.3 Еколого-орієнтовані заходи щодо продукції	
3.4 Індикатори екологічної сталості	
3.5 Індикатори економічної сталості	
3.6 Індикатори соціального розвитку	
3.7 Індикатори сталого розвитку	
4 Прикладні та стратегічні аспекти управління сталим розвитком	
4.1 Практичні приклади формування процесів створення вартості	
4.2 Застосування LEAN-концепцій у процесах постачання	

4.3 Особливості формування ланцюгів вартості у машинобудівній галузі	
4.4 Використання стратегії бенчмаркінгу для планування сталого розвитку підприємства	
<i>Поточна лекційна контрольна робота (за темами 1–4)</i>	75
ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	
1 Теоретичні засади управління сталим розвитком	
2 Формування та розвиток сталого розвитку у процесах створення вартості	
3 Методи оцінювання та управління сталим розвитком	
4 Прикладні та стратегічні аспекти управління сталим розвитком	
<i>Загальна кількість годин практичних занять</i>	25
<i>Загальна кількість</i>	100

4. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

На навчальних заняттях здобувачі повинні мати: гаджети з можливістю підключення до Інтернету; перевірений доступ до системи Moodle та застосунків Microsoft Office, зокрема MS Teams; інстальований на ПК та /або мобільних гаджетах пакет програм Microsoft Office (Word, Excel, Power Point); активований акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one) на Office365.

5. Система оцінювання та вимоги

5.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

Загальні критерії досягнення результатів навчання відповідають описам 6-го кваліфікаційного рівня НРК.

5.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати **підсумкову оцінку** з навчальної дисципліни **на підставі поточного оцінювання знань** за умови, що набрана кількість балів за поточною успішністю складатиме не менше 60 балів. Максимально за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

Теоретична частина оцінюється за результатами складання поточної лекційної контрольної роботи (за темами 1–4), яка містить 30 тестових закритих запитань з однією правильною відповіддю. Правильна відповідь тестового завдання оцінюється в 1 бал. Загалом за поточною лекційною контрольною роботою можна отримати **максимум 30 балів** (див. таблицю розділу 3), тобто 30 % від оцінки за дисципліну.

Практична частина оцінюється за результатами практичних занять та самостійної роботи, що в загальній оцінці за освітній компонент максимально можна набрати **70 балів** (див. таблицю розділу 3), тобто 70% від оцінки за дисципліну: практична робота **40 балів**, самостійна робота **10 балів**, індивідуальне розрахункове завдання **20 балів**.

Загалом за чотирма практичними заняттями можна отримати **максимум 40 балів (4 практичні заняття по 10 балів)**. Форма проведення практичного заняття передбачає обговорення теоретичних питань та розв'язання практичних кейсів. Практичні роботи оцінюються комплексно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей. Обговорення питань, участь у дискусії, розв'язанні кейсів максимально оцінюється у **10 балів**:

9–10 балів: активна, ініціативна участь у дебатах і дискусіях; демонстрація глибокого володіння навчальним матеріалом; аргументовані відповіді з посиланням на авторитетні джерела; критичний аналіз та пропозиції власних рішень; активне слухання та реагування на думки інших учасників; успішне та повне розв'язання практичних кейсів із поясненням рішень і висновків.

7–8 балів: активна участь у дискусії; переважно правильні аргументовані відповіді, інколи без посилань на джерела; демонстрація достатнього володіння навчальним матеріалом; уважне слухання інших учасників; здатність робити висновки під час обговорення; розв'язання практичних кейсів частково правильне, з незначними помилками або неповним обґрунтуванням.

5–6 балів: помірна участь у дискусії; відповіді частково аргументовані, з незначними помилками; володіння матеріалом часткове; робить висновки з обговорення за допомогою викладача; слухає інших учасників, але не завжди активно реагує; розв'язання кейсів часткове, потребує допомоги викладача для пояснення рішень.

3–4 бали: обмежена участь у дискусії; короткі коментарі та рідкісні виступи; часткове розуміння навчального матеріалу; потребує підказок викладача для аргументації; активне слухання обмежене; розв'язання кейсів неповне або із серйозними помилками.

0–2 бали: мінімальна або відсутня участь у дискусії; відповіді тільки на запитання викладача або їх немає; неухважність; відсутність знань з теми; не демонструє критичного аналізу; розв'язання кейсів відсутнє або повністю неправильне.

Самостійна робота передбачає **візуалізацію 5 об'єктів в таблицях та рисунках**, що включає систематизацію інформації шляхом подання головних положень в стислому, структурованому та схематичному вигляді. За самостійну роботу здобувач максимально може отримати **10 балів**. Візуалізація кожного об'єкта максимально оцінюється у **2 бали**:

2 бали – **структурно-логічна схема** (блок-схема, граф-схема, логічний ланцюг (послідовність процесів), логічний ланцюги із встановленням зворотних зв'язків, циклічна схема, схема «частина – ціле», радіальна схема);

2 бали – **таблиця** (графічна форма представлення кількісних показників або текстового матеріалу в максимально лаконічній, ущільненій формі);

2 бали – **фрейм** (структура даних для представлення стереотипної ситуації зорового сприймання);

2 бали – **логіко-смилова модель**, яка дозволяє одночасно побачити всю тему в цілому і кожен її елемент окремо; здійснити порівняльну характеристику двох явищ, подій, встановити причинно-наслідковий зв'язок, виявити основну проблему і знайти її рішення;

2 бали – **ментальна-карта**, як графічне відображення процесів багатомірного мислення; це зручна техніка для представлення процесу мислення або структурування інформації.

1 бал – візуалізація частково відображає тему, містить не всі ключові поняття, є окремі змістові помилки або неточності, структура інформації недостатньо зрозуміла, окремі елементи подані нечітко або потребують доопрацювання.

Індивідуальне розрахункове завдання передбачає оцінювання ефективності «зеленого бізнесу». За виконання індивідуального розрахункового завдання здобувач максимально може отримати **20 балів**:

18–20 балів: повне володіння матеріалом, усі пункти звіту або кейсу детально висвітлені; дані достовірні, підтверджені авторитетними джерелами; аналітичні висновки логічні й аргументовані; запропоновані практичні рекомендації; робота оформлена відповідно до всіх вимог.

15–17 балів: достатнє володіння матеріалом, більшість пунктів висвітлені; незначні прогалини в аналізі або оформленні; висновки аргументовані, практичні рекомендації частково обґрунтовані.

12–14 балів: часткове володіння матеріалом, деякі пункти висвітлені поверхнево; є недоліки в достовірності або логіці аргументації; практичні рекомендації неповні або частково помилкові; оформлення не завжди системне.

7–11 балів: обмежене володіння матеріалом; пропущено або некоректно розкрито кілька пунктів; висновки слабо аргументовані; практичні рекомендації відсутні або непридатні; робота оформлена без логічної структури.

1–6 балів: відсутність достатніх знань; значні помилки або пропуски у висвітленні пунктів; висновки не аргументовані; практичні рекомендації відсутні; робота виконана формально.

Отримані бали за теоретичну частину, практичні заняття, самостійну роботу та індивідуальне розрахункове завдання і є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимально за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати **100 балів**.

5.3. Якщо здобувач вищої освіти за поточною успішністю набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку, він має скласти **залік** під час тижня контрольних заходів. Залік передбачає комплексне оцінювання рівня сформованості результатів навчання з дисципліни через виконання комплексної контрольної роботи.

Залік є письмовим і відбувається згідно з прийнятим в університеті форматом навчання в дистанційній формі (на платформі Moodle). Складання заліку передбачає тестування з теоретичної та практичної частин курсу та проводиться на платформі Moodle. Кожне тестове завдання має закриту форму з одиничною правильною відповіддю. Загальна кількість тестових питань 100, кожне з яких оцінюється в 1 бал (максимально разом 100 балів).

Загальна оцінка виконання залікової комплексної роботи визначається так:

Сума балів	Результати виконання роботи
	Оцінка
90–100	«відмінно»
74–89	«добре»
60–73	«задовільно»
0–59	«незадовільно»

Максимально за залік здобувач вищої освіти може набрати 100 балів. Для уточнення оцінки, як з ініціативи викладача, так і з ініціативи здобувача після або під час письмового заліку можливе проведення співбесіди.

6. Політика курсу

6.1. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується Кодексом академічної доброчесності НТУ «ДП» <https://surl.li/rvagvu> та Положенням про систему запобігання та виявлення плагіату НТУ «ДП» <https://surl.li/qiszzsz>

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація, залучення до виконання завдань третіх осіб), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

6.2. Комунікаційна політика. Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану корпоративну університетську пошту.

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту.

6.3. Політика щодо перескладання. Поточні контрольні роботи можуть бути виконані не у встановлені терміни тільки в разі наявності у здобувача вищої освіти поважних причин (наприклад, лікарняний). Перескладання поточних контрольних робіт не передбачено.

Перескладання заліку відбувається в разі раніше отриманої незадовільної оцінки у терміни, встановлені наказом по університету. Перескладання заліку задля підвищення оцінки неприпустиме (за виключенням випадків, передбачених Положенням про організацію освітнього процесу в НТУ «ДП»).

6.4. Політика щодо оскарження оцінювання. Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може опротестувати виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

6.5. Участь в анкетуванні. Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії здобувачу буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (Microsoft Forms Office 365), які буде розіслано на університетські поштові скриньки та/або іншими каналами з'язку. Заповнення анкет є важливою складовою навчальної активності здобувача, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни «**Управління сталим розвитком**».

7. Рекомендовані джерела інформації

1. Іванова М.І., Дудник А.В., Яшкіна Н.В., Заєць Н.М. Сучасна методика вибору постачальника як необхідна складова ефективного управління підприємством. Економічний вісник. 2022. №2. С. 180–185. <https://doi.org/10.33271/ebdut/78.180>.
2. Ivanova M. Economic security management at the meso-level: methodological and legal approach. / Ovcharenko O., Smiesova V., Ivanova M., Kovtun N., Zolotukhina L. // Regional Science Inquiry, 2021. Vol. XIII, (1), pp. 201-216. URL: [https://www.rsijournal.eu/ARTICLES/June_2021/RSI_Jun_2021_XIII_\(1\).pdf](https://www.rsijournal.eu/ARTICLES/June_2021/RSI_Jun_2021_XIII_(1).pdf)
3. Палєхова Л.Л. Управління сталим розвитком: довідник базових понять. – Дніпро: НТУ «Дніпровська Політехніка», 2020. 332 с.
4. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року : Указ Президента України № 722/2019 від 30.09.2019. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>
5. Faizova S., Ivanova M., Sannikova S., Varyanichenko O. Problems of formation of financial-investment projection of a balanced scorecard in value-based enterprises of mining-metallurgical complex. Финансово-кредитная деятельность: проблемы теории и практики. 2021. № 1 (36). С. 68–75 . (укр. DOI: <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v1i36.227623>
6. Ivanova M., Smiesova V., Tkachenko A., Boichenko M., Arkhynenko T. Efficiency of the logistics chain as a factor of economic security of enterprises. Финансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. 2021. 2(37), 151-160. <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v2i37.229950>
7. Li W., Liu Z. (2023). Social, environmental, and governance factors on supply-chain performance with mediating technology adoption. Sustainability, 15(14). 10865. <https://doi.org/10.3390/su151410865>
8. Smiesova V., Ivanova M., Faizova S., Zolotukhina L., Karpenk R. Strengthening of the power-property tendencies and forecasting their impact on the implementation of interests of households, enterprises and the state. SciPap. 2020, 28(2), 113 Vol. 28 (2020) Issue 2. DOI: <https://doi.org/10.46585/sp28020113>
9. Smiesova V., Pylypenko A., Ivanova M., Karpenko R. Economic and Institutional Conditions for Implementation of Economic Interests in the Countries of the World. Montenegrin Journal of Economics, Vol. 15, No. 4 (2019), 65–76. DOI: <https://doi.org/10.14254/1800-5845/2019.15-4.6>

10. Tirkolae B.E., Goli A., Golpîra H., Gonzalez S.E.D.R. (2023). *Sustainable global supply chain management from an international perspective*. *Sustainability*, 15(16), 12154. <https://doi.org/10.3390/su151612154>

11. Tkachenko A., Levchenko N., Shyshkanova G., Shvets V., Ivanova M. Evaluation of the efficiency of social investments of metallurgical enterprises according to the decoupling approach. *Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu*. 2021, (5): 147 – 153. <https://doi.org/10.33271/nvngu/2021-5/147>

12. Yang H. (2024). Integrating ESG principles in green supply chain management: Challenges and opportunities. In *Proceedings of AEMSS 2024* (pp. 244–253). Atlantis Press. https://doi.org/10.2991/978-2-38476-257-6_55